

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 1 (466)

1993 sausis

Nauja Vokietijos LB taryba

Vokietijos LB tarybos 1992 lapkričio 24 rinkimų komisija aplinkraščiu Nr.4 rinkikų į Vokietijos LB tarybą žiniai pranešė, kad pagal 1992 lapkričio 21 balsų skaičiavimo duomenis, kiekvienas iš kandidatų gavo žemiau sužymėta balsų skaičių:

Pavardė ir vardas	užsiėmimas	balsų skaičius
1. Šmitas Andrius	gimn.direktorius	345
2. Bartusevičius Vincas	vyr.mokytojas	295
3. Dambriūnaitė-Šmitienė Marija	mokytoja	279
4. Ivinskis Kęstutis, dr.	dipl.matematikas	264
5. Baliulytė Dalia	studentė	255
6. Girnius Saulius, dr.	žurnalistas	248
7. Bartusevičius Tomas	studentas	244
8. Lipšys Arminas	tarnautojas	234
9. Šiugždinis Antanas, jun.	banko tarnautojas	216
10. Valiūnas Jonas	inžinierius	200
11. Žaliukas Romualdas	industrijos dizaineris	188
12. Lėnertas Vilius, dr.	dipl. chemikas	186
13. Odinis Petras	muzikas	178
14. Lukošius Justinas	dipl.teisininkas	165
15. Dirgėlas Romas	programuotojas	159
16. Schneider Robertas	dipl.inžinierius	156
17. Tesnau Elena	mokytoja	113
18. Maschidlauskas Kostas	inžinierius	100
19. Prahl Algerd	inžinierius	90

Į Vokietijos LB Tarybą išrinkti šie siūlyti kandidatai, būtent pagal eilės nr. 1-15 imtinai, o likusieji nuo 16-19 lieka VLB tarybos kandidatais.

Rinkimų komisija, baigdamą darbą, padėkojo visų apylinkių vadovybėms ir visiems rinkikams už sąžiningą bendradarbiavimą, o naujai išrinktai Vokietijos LB Tarybai palinkėjo našaus darbo.

pas. Jonas Vitkus
pirmininkas

pas. Eugenia Lucienė
sekretorė

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

prasidėjo jaukia vakarone Romuvos pilies konferencijų kambary š.m. lapkričio 20. Susirinko per 30 tautiečių. Kiek vėliau pasirodė ir Lietuvos ambasados Vokietijoje patarėjas dr. Jonas Rudalevičius su žmona Ona.

Tiek pat asmenų dalyvavo ir Vokietijos LB darbuotojų suvažiavime rytojaus dieną (lapkričio 21) pilies salėje. Atidarė Vokietijos LB valdybos pirmininkas Arminas LIPŠYS sveikinimo žodžiu. Pranešė, jog šiuo metu Vokietijos LB tarybos rinkimų komisija skaičiuoja rinkėjų balsus. Popiet bus žinoma, kiek narių dalyvavo rinkimuose. Tai parodys, kiek mūsų tautiečių Vokietijoje dar sielojasi Lietuvių Bendruomenės ir jos institucijų likimu šiame krašte.

Kalbėtojas buvo paprašytas vadovauti suvažiavimui. Patvirtinta kvietimuose į suvažiavimą pasiūlyta darbotvarkė.

Pradėjus jos vykdymą, Vokietijos LB valdybos metinę veiklą pranešė jos pirmininkas Arminas Lipšys. LB narių skaičius šiame krašte jau daug metų pasilieka vienodas - apie 1.000. Per praėjusius metus, nepaisant paskelbto naujų LB narių verbavimo ir veiklos sustiprinimo vajaus, naujų narių įstojo tik 30. Maždaug tiek pat ir mirė.

Š.m. vasario 12 Romuvoje lankėsi Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas LANDSBERGIS su Vokietijos valdžios palyda. Čia jis su žmona ir kiti svečiai buvo iškilmingai sutikti bei pagerbti Vasario 16 gimnazijos ir LB.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 74-čiui paminėti ir V.Landsbergiui pagerbti vasario 13 Lietuvos ambasada Bonnoje surengė iškilmes, kuriose dalyvavo daug aukštų Vokietijos valdžios pareigūnų, svetimų valstybių diplomatinčių atstovų, taip pat ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos bei LB valdybų nariai.

Vasario 15 Vokietijos LB valdyba suruošė labai iškilmingą Vasario 16 minėjimą. Norėta padėkoti tiems vokiečiams, kurie rėmė Lietuvą jos kelyje į nepriklausomybę. Dalyvavo daug aukštų Vokietijos valdžios pareigūnų, tarp jų ir Saksonijos landtago pirmininkas Iltgen su žmona. Pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos ambasadorius Vokietijoje prof. Vaidotas ANTANAITIS. Jubiliejinės 75-osios Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metinės ateinančiais metais rengiamos taip pat Hüttenfelde vasario 13 irgi plačia programa.

Lietuvių vaikų vasaros stovykla nebuvo suruošta dėl dalyvių stokos.

1992 spalio 3 Romuvoje Vokietijos LB valdybos nariai ir Vasario 16 gimnazijos vadovai susitiko su Lietuvos ambasadoriumi prof.V.Antanaičiu. Paaikškėjo, kad ambasada Bonnoje perkrauta darbais ir neturi pakankamo personalo jiems atlikti. Prašo Vokietijos LB bei Vasario 16 gimnazijos talkos. Ypač pageidaujami asmenys, kurie galėtų teikti informaciją vokiečių spaudai. Nežinia kokia pagalba ir kiek jos iš Vokietijos eina į Lietuvą, kurie Vokietijos miestai ir su kuriais Lietuvos miestais yra užmezgę draugystės bei bendradarbiavimo ryšius. Pirmininkas paprašė Vokietijos LB apylinkes informuoti apie tai LB valdybą, kuri tas žinias skelbs savo INFORMACIJOSE ir perduos ambasadai. Paveikios paramos nei Vokietijos LB valdyba, nei Vasario 16 gimnazija negalėjo pažadėti, o tik siūlėsi paprašyti Lietuvos užsienio reikalų ministeriją padidinti Lietuvos ambasados personalą.

Geriausias Vokietijos LB valdybos ryšys su LB nariais ir naujų narių verbavimo priemonė yra INFORMACIJŲ biuletėnis, siuntinėjamas visiems Vokietijos LB nariams ir LB vadovams užsienyje, todėl jį bus stengiamasi leisti kuo dažniau. Vokietijos LB apylinkių vadovybės prašomos nuolat rašyti apie savo veiklą, tuoj pat pranešti pasikeitusius narių adresus, siųsti mirusių narių nekrologus ir kitą informaciją.

Išdalytas INFORMACIJŲ š.m. 3 Nr. paskelbtas Vokietijos LB valdybos raginimas organizuoti naujų narių verbavimo vajų, išspausdintas vienoje lapo pusėje, su pareiškimo formuliaru stoti į Vokietijos LB kitoje pusėje. Norintieji galėjo gauti ir Vokietijos LB statutą vokiečių kalba. Lietuvių Vokietijoje yra tūkstančiai. Jie - gera dirva LB veiklai plėsti.

Vokietijos LB valdyba 1989 atidarė Pagalbos Lietuvai sąskaitą vietos banke: Konto-Nr.8.9516.08 (Hilfe für Litauen) Volksbank Kreis Bergstrasse, BLZ 509 914 00, 6840 Lampertheim. Dosnių Vokietijos lietuvių į ją įmokėtos aukos įgalino įsteigti Lietuvos informacijos biurą Hüttenfelde, kuriam sėkmingai vadovavo Lietuvos Aukščiausios Tarybos santykiams su Vokietija palaikyti komisijos pirmininkas Antanas Račas, padengti to biuro ir kitas su Lietuvos atstovavimu susijusias išlaidas. Pirmininkas atkreipė dėmesį, kad sąskaita dar neuždaryta: ji laukia aukų, kurias galima ir nuo mokesčių nurašyti.

Vokietijos LB valdyba sudaro tikslų visų LB narių adresyną ir jį kompiuterizuoja. LB apylinkės prašomos pranešti naujausius savo narių adresus. Į adresyną numatoma įtraukti ir kitus vokiečioje gyvenančius lietuvius. Reikalingi ir jų adresai.

Romuvos (Hüttenfelde) LB apylinkės metinę veiklą apžvelgė jos pirmininkas kun.Edis PUTRIMAS. 83 nariai: 4 įstojo nauji, 2 mirė, 4 išvyko į užsienį. Kadangi VLB Darmstadto apylinkė nustojo veikusi, jos nariai paraginti išsijungti į VLB Romuvos apylinkę. Šios apylinkės valdybos ir daugelis kitų narių suka ir Vasario 16 gimnazijos bei kitų lietuvių organizacijų veiklos ratus, tad didesnių renginių ji pati neruošia. VLB Romuvos apylinkės valdyba yra atidariusi sąskaitą vietos Volksbank'e. Visi nariai raštu paraginti sumokėti solidarumo įnašus į tą sąskaitą, nurodant kiek kuris turi mokėti. Paraginiamas davė gerus vaisius.

Kadangi kun.E.Putrimas neseniai lankėsi Punske, papasakojo apie tenykščių lietuvių bėdas. Lenkų saugumas uoliai seka Lenkijos lietuvius ir jų veiklą: tikrina korespondenciją, pasikalbėjimus telefonu. Skundas apie patirtus sužinojimo su Lenkijos lietuviais trukdymus siūsti Lietuvos ambasadai Varšuvoje. Sustabdyta lenkų valdžios parama Punsko lietuvių kultūros namų statybai. Lietuvių kultūros namai numatomi statyti ir Seinuose. Punske bus įsteigtas Lietuvos konsulas. Siūlė prenumeruoti Punske leidžiamą vienintelį Lenkijos lietuvių žurnalą AUŠRA.

VLB Rastato apylinkės metinę veiklą apibūdino jos valdybos išdinininkas Augustas SERGĖJUS. 15 narių, beveik visi pensininkai. Mirė 1. Kasmet būdavo ruošiami Vasario 16 minėjimai, bet 1991 ir 1992 jie nesurengti dėl pirmininko ligos. Įdėmiai stebimas gyvenimas Lietuvoje. Šio suvažiavimo proga VLB Rastato apylinkė aukoja 50 DM "Informacijoms" leisti ir 100 DM Vasario 16 gimnazijai.

VLB Mülheim-Esseno apylinkės valdybos vicepirmininkas Boleslovas RIMASŠAUSKAS. 14 narių. Praeitų metų gale surengta Kalėdų eglutė. Šiemet ji bus irgi ruošinama. Vieną kartą per mėnesį po tėvo dr.Konstantino Gulbino pamaldų susirenkama pabendrauti ir pasidalyti naujienomis. Telkiama parama Lietuvai drabužiais ir vaistais. Praeitą vasarą Panevėžio ligoninei nuvežta 3m³ siunta. LB apylinkės veikla sumažėjo, jos pirmininkui Jonui Vaicekauskui ėmus pastoviai talkinti Lietuvos ambasadai Bonnoje.

VLB Hamburgo apylinkė yra viena veikliausiųjų. Jos pirmininkė Teresė LIPŠIENĖ pranešė: 54 nariai. Įstojo 8 nauji, vienas mirė. Daugumos žvilgsniai krypta į Lietuvą, į pabendravinimą su tenykščiais giminaičiais, tad sumažėjo dėmesys vietos reikalams. Į per Tris Karalius surengtą Kalėdų eglutę atsilankė 36 asmenys. Vasario 29 Katalikų akademijoje įvyko politinis forumas, kuriame dalyvavo ir Lietuvos AT pirmininkas Vyt.Lansbergis. Tą dieną surengtas Vasario 16 minėjimas su iškilmingomis pamaldomis ir plačia programa. Padėti Lietuvoje nušvietė Lietuvos ambasadorius Vokietijoje prof.V.Antanaitis.

Gegužės 27 tautinių šokių grupė GINTARAS šoko vokiečių kultūros ratelio renginy, kurio dainų ir muzikos programą atliko vilniškis ansamblis VILMA.

Birželio 13 lietuviai su latviais ir estais ekumeninėmis pamaldomis paminėjo masinius pabaltiečių trėmimus į Sibirą.

Liepos 25 Hamburgo Derby parke grojo Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras ir dainavo Kauno valstybinis choras. Maltiečių kioske Hamburgo lie-

tuvės dalijo lankstinukus su informacija apie Maltos ordino paramą Lietuvai. Surinkta apie 2.000 DM aukų našlaičiams.

Spalio 14 - 18 Hamburgo lietuviai globojo tautiečius iš Lietuvos, dalyvavusius I Šiaurės Europos amatų mugėje Hamburge bei Meno ir disaino parodoje. Su jais pabendravo Blankenesės parapijos salėje, kur Kauno muzikinis ansambelis AINIAI atliko meno programą ir grojo šokiams. Dalyvavo apie šimtinę asmenų.

Entuziastų grupė pradėjo leisti biuletinį LAIŠKAI lietuvių ir vokiečių kalbomis. Jau pasirodė trys numeriai, ruošiamas ketvirtas.

Pastoviai telkiama parama Lietuvai, kurią nemokamai nugabena Maltos ordinas. Hamburgo lietuvių tautinių šokių grupė GINTARAS renkasi antradieniais. Paskutinį mėnesio trečiadienį susitinka norintieji pabendrauti su tautiečiais.

VLB Hannoverio apylinkės pirmininko Vytauto RAMANAUSKO metinės veiklos pranešimą perskaitė Petra PRAHL. 1990 gruodžio 1 išrinkta nauja LB apylinkės valdyba, kurios nepripažįsta buvusios valdybos pirmininkė Janina Wachau ir Vokietijos LB valdybos įgaliotinis Žem. Saksonijai Valius Merkevičius. Tokia padėtis paralyžuoja veiklą. Prašo Vokietijos LB valdybą padėti atstatyti normalią padėtį. Kasoje 1.207,06 DM. Dėl sutrikusios padėties solidarumo įnašai nerenkami ir jokie renginiai neruošiami.

Vokietijos LB valdybos įgaliotinis Žem. Saksonijai Valius MERKEVIČIUS pranešė, kad šiame krašte yra tik dvi LB apylinkės - Hannoverio ir Lebenstedto (Salzgitter 1). Iš krašto vyriausybės lietuvių kultūrinei veiklai gauta 1.000 DM, bet iš jų reikėjo grąžinti 491,96 DM. 1992 m. jokia parama Kalėdų eglutėms nebus duodama; bus remiama tik kultūrinė veikla.

V. Merkevičius daugiau informavo apie Hannoverio veikiančią Vokiečių-lietuvių draugiją (Deutsch-Litauische Gesellschaft e.V.), kuri rūpinasi iškviptimu iš Lietuvos amatininkų apmokymui ir teikia plačią informaciją. Įgaliotinis su ta draugija bendradarbiauja ir padeda iš Lietuvos atvykusiems tautiečiams.

Kalėdų eglutė Hannoverio bus ir šiemet. Ji bus skiriama ypač atsisveikinti su į Lietuvą grįžtančiais amatininkais.

VLB Memmingeno apylinkės valdybos pirmininkė Herta SCHAELE-Preikšaitytė informavo: paminėta Vasario 16. Programą atliko svečiai iš Lietuvos: du muzikantai bei dainininkai - Panevėžio dramos teatro aktorius bei režisierius R. Teresas ir J. Balčikonio vidurinės mokyklos direktorius.

Šią vasarą Raudonajame kryžiuje dirbęs R. Petrauskas suorganizavo 25 asmenų 10 dienų išvyką į Panevėžį. Penkiais sunkvežimiais gabenta parama Lietuvai drabužiais ir kitomis gėrybėmis. Jų buvo tiek daug sutelkta, jog į 5 sunkvežimius netilpo, tai likutis 1993 sausį bus sunkvežimiu su priekaba vežamas vėl į Panevėžį ir Klaipėdą. Šio transporto išlaidoms apmokėti renkamoms aukos. Š. m. spalio 28 našlaičių namams Panevėžy įteikta 800 DM.

Motinos dieną gėlėmis pasveikintos lietuvių motinos. Mirė du tautiečiai.

Perskaityti raštu gauti pranešimai.

Buvęs VLB Bad Zwischenahno pirmininkas Vaitiekus FEDERAVIČIUS rašo, jog 97 metų amžius neleidžia jam vykti į suvažiavimą. Visiems jo dalyviams linki sėkmės ir siunčia 50 DM savo solidarumo įnašą, o likutį - pasivaišinimui. Bad Zwischenahne dar yra 12 lietuvių, bet trečdalis jų nuo LB nutolę.

VLB Stuttgarto apylinkės pirmininkas kun. Kazimieras SENKUS: nevisei nariai moka solidarumo įnašus. LB apylinkė finansiškai verčiasi neblogai. Baden-Württembergo krašto vyriausybė pranešė, jog Lietuvai atgavus nepriklausomybę, LB apylinkių veiklos neberems. Todėl ir renginiai tapo kuklesni - susirenka 70-80 žmonių. Kukliai atšventos Kalėdos su eglute, Motinos diena. Plačiau paminėtas kun. K. Senkaus 50 metų kunigystės jubiliejus. Kiekvieno mėne-

sio pirmąjį sekmadienį laikomos lietuviams pamaldos, o po jų vyksta pabendravimas. Kas antrą trečiadienį susirenka apie 15 jaunų tautiečių pasižmonėti. Lietuviškoje veikloje dalyvauja apie 10 Stuttgarte iš Lietuvos atvykusių stažuotojų bei mokslinį darbą dirbančių tautiečių.

Telkiami ir nemokamu transportu siunčiami į Lietuvą drabužiai, batai, vaisčiai, medicinos instrumentai ir kit. Šiemet pradėjo iš Lietuvos atvykti jaunų merginų, kurios pusmetį ar ilgiau darbuojasi vokiečių šeimose, mokydamosi vokiečių kalbos. Kun. Senkus lietuvių ir vokiečių kalbomis leidžia tautinio bei religinio turinio mėnesinį biuletinį "Lietuvis Baden-Württemberge". Jis tarpininkauja užsisakant lietuvišką spaudą.

VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkas Jonas VITKUS. 52 nariai. Mirė 1. Dauguma noriai moka solidarumo įnašus. Kasmet sukviečiamas visuotinis narių susirinkimas, kuris perrenka apylinkės valdybą ir kontrolės komisiją. Kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį kun. Jonas Dėdinas laiko pamaldas lietuviams Ketsche, po kurių tautiečiai susirenka pasitarti bei pabendrauti. Kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį ten pat (Gamtos draugų svetainėje) renkasi LB apylinkės nariai. Lapkričio 23 kasmet paminimos Lietuvos kariuomenės įkūrimo metinės. Šiemet jos sujungtos su mirusiųjų minėjimu lapkričio 8.

Didesnio masto renginių Schwetzingeno LB apylinkė neruošia. Jos nariai gausiai dalyvauja Vokietijos LB valdybos bei Romuvos apylinkės ir Vasario 16 gimnazijos ruošiamuose renginiuose ir talkina juos ruošiant. Vaikų ir senelių prieglaudoms Lietuvoje renkami drabužiai, kurie siunčiami per "Labdaros" draugiją.

VLB Lebenstedto (Salzgitter 1) apylinkės valdybos pirmininkas Romualdas GASIŪNAS: 19 narių; dauguma pensininkai. Solidarumo įnašus moka "pagal galimybę". Per metus suruošiami trys renginiai: Motinos diena, Tautos šventė (rugsėjo 8) ir Kalėdų eglutė su atitinkamomis programomis bei šokiais. Groja vietos kapela, vadovaujama Rom. Gasiūno. Kasoje 500, --DM.

VLB Müncheno apylinkės valdybos pirmininkas dipl.inž. Robertas ŠNEIDERIS (Schneider): 64 nariai; tikimasi naujų. Solidarumo įnašus susimoka beveik visi ir dalyvauja LB renginiuose. Suroštos Kūčios nuosavose patalpose, Vasario 16 minėjimas (vasario 9) su Lietuvos kultūros bei švietimo ministro D. Kuolio paskaita ir liet. liaudies dainų koncertu Müncheno liet. katalikų patalpose, Motinos dienos minėjimas ir visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas, geologo Koskučio paskaita (lapkričio 10) apie Lietuvos geologijos padėtį.

Apie Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą informavo valdybos vicepirmininkė ir išdininkė Ankė LEPAITĖ (Lepa). Po VII Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Pietų Amerikoje painformuoti apie jį sukvietas Vokietijos LJS suvažiavimas Romuvoje. Išrinkta nauja valdyba: pirmininkė Dalia Baliulytė, vicepirmininkė ir išdininkė Ankė Lepaitė, sekretoriai - Klaus Žulys bei Vilija Bijūnaitė, narės - Rita Bartusevičiūtė ir Tanja Griunvaldaitė, visos studentės-as. Aptartas biuletenio "Kibirškštis" leidimas ir kita veikla. Gegužės gale sukvietas politinis seminaras Annaberge (Bonn 2). Paskaitas skaitė Lietuvos ambasadorius prof. V. Antanaitis apie Lietuvos kelią į Europą, o Frankfurte/M teisę studijuojąs Egid. Šileikis palygino Vokietijos įstatymus su Lietuvoje leidžiamais. Jų klausėsi per pusšimtis jaunuolių. Pranešėja atstovavo Vokietijos LJS-ai VIII PLB seime Lemonte (JAV). Jame dalyvavo pilnateise šio seimo nare.

Prieš tris savaites Annaberge vyko Pabaltijo jaunimo suvažiavimas tema - Krikščionybė pabaltiečių gyvenime. Buvo atvykę 30 asmenų iš Lietuvos, Latvijos bei Estijos. Jie padarė pranešimus kalbama tema.

Pasaulio LJS valdybos pirmininkas Paulius Mickus, po apsilankymo Lietuvoje, gruodžio mėn. atvyks į Vokietiją. Ta proga ruošiamas Vokietijos LJS suvažiavimas aptarti bendrai veiklai Vokietijos bei Europos LJ sąjungų su Pasaulio LJS valdyba prieš Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, įvyksiantį po pusantrų metų Europoje.

Vokietijos lietuvių evangelikų liuteronų tarybos prezidiumo pirmininkė ir Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios įgaliotinė Vokietijoje kun.Tamara ŠMITIENĖ (Schmidt): lietuvius evangelikus liuteronus Vokietijoje aptarnauja trys kunigai - pranešėja, Fr.Skėrys ir M.Klumbys. Jie ir sudaro Vokietijos liet. evangelikų liuteronų tarybos prezidiumą: pirmininkė kun.T.Šmitienė, vicepirmininkas kun.Fr.Skėrys, sekretorius kun.M.Klumbys, išdininkas dr.A. König'is ir narys dr.A.Gintautas.

Pranešėja jau 4 kartus lankėsi Lietuvoje todėl ir suvažiavimą informavo daugiausia apie Lietuvos evang. liuteronų problemas. Evangelikų liuteronų Bažnyčią Lietuvoje stipriai remia Vokietijos lietuviai evang. liuteronai, o dar daugiau - įvairios vokiečių organizacijos bei institucijos. 1993 vasario 20-25 Vilniuje kviečiamas rėmėjų suvažiavimas paramai derinti.

Lietuvių kultūros instituto vedėjas Vincas BARTUSEVIČIUS: LKI šalia tiesioginių uždavinių vykdymo organizavo ir paramą Lietuvai, ypač vaistais. Gautas nemokamas transportas. Jei kam jo trūktų, Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija siūlosi didesnes sumas pati parsivežti. Nusiskundžiama nepakankamai tvarkingu paramos skirstymu Lietuvoje.

Pernai LKI minėjo savo pirmojo dešimtmečio sukaktį. Per tą laiką suorganizuota lituanistinė biblioteka, kuri jau turi jos vedėjo dipl.bibl. Artūro Hermano sukataloguotų per 5.000 knygų. Katalogavimas tęsiamas. Knygos skolinamos. Teikiama archyvinė medžiaga, steigiamas muziejus. Viskas atliekama savanorišku darbu, nes LKI neturi nei vieno apmokamo tarnautojo, nei lėšų už darbus mokėti. Kasmet suruošiama mokslinė konferencija bei suvažiavimas. Paskaitos skaitomos ir diskutuojamos lietuvių bei vokiečių kalbomis. Tomis kalbomis jos leidžiamos atskiromis brošiūromis. Per 10 metų jas skaitė 35 prelegentai.

Palaukiami santykiai su atitinkamomis institucijomis Lietuvoje. Jiems plačiau vystyti irgi trūksta lėšų.

Lietuvių šalpos draugijos LABDARA pirmininkas Arminas LIPŠYS: pagrindinis draugijos tikslas - padėti besimokančiam lietuvių jaunimui. Remiami ir vargani tautiečiai. Tam tikslui renkamos aukos. Paskutiniaisiais metais jos sumažėjo, nes daugelis aukotojų patys remia giminaičius ir jiems žinomas bei artimas institucijas Lietuvoje. Teikiama parama ir daiktais, kurie įvairiais keliais persiunčiami į Lietuvą.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius ŠMITAS. Šiems mokslo metams buvo užsiregistravusių 111 mokinių, bet dabar mokosi 101. Buvo daugiau norinčių, bet nebuvo galima priimti dėl vietų stokos bendrabuty. Dabar bendrabuty gyvena 48 berniukai ir 42 mergaitės. Tiek tėra vietų. 11 mokinių gyvena Hüttenfelde pas tėvus ar gimines. Mokosi: 50 mergaičių ir 51 berniukas, 78 katalikai ir 23 evangelikai; 58 iš Vokietijos, 23 iš Lietuvos, 7 iš JAV-bių, 6 iš Brazilijos, po 2 iš Kanados ir Urugvajaus, po 1 iš Argentinos, Australijos ir Mali (Afrika). Jau dabar yra prašymų ateinantiems mokslo metams. Mokiniai iš Lietuvos sustiprintai mokosi vokiečių kalbos. Praėjusiais metais buvo 4 abiturientai (baigė 3), šiais metais tik 2. Ateinančiais mokslo metais bus 10 abiturientų, o 1994 - 15. Veikia tautinių šokių grupė, orkestras, dainų būrelis. Jie dažnai vokiečių kviečiami padainuoti ir pašokti jų renginiuose.

Veiklūs skautai ir ateitininkai. Per ateinančias Velykas numatoma ekskursija į Lietuvą.

Gimnazijos ir bendrabučio išlaidos 1992 sudarys per du milijonus DM. Paramą gimnazijai vokiečių vyriausybė tęsia, o bendrabučiu sumažino. Numatomas apie 180.000 DM trūkumas.

Amerikos lietuviai noriau siunčia savo atžalyną į Vasario 16 gimnaziją nei į Lietuvą dėl prastesnių tenykščių buitinių sąlygų.

Po pranešimų vyko gyvos diskusijos. Atsakydamas į klausimus, dir.A.Šmitas paaikšino, kad mokiniams iš užsienio, o Vokietijai ir Lietuva yra užsienis, taigi ir mokiniams iš Lietuvos tenka mokėti brangiau dėl to, kad jiems prisideda per 100 DM už draudimą, reikia primokėti už sustiprintas vokiečių kalbos pamokas. Susidaro 571 DM per mėnesį iš viso.

Aiškintasi, kurias Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metines svarbiau švęsti - Vasario 16 ar kovo 11. Vokietijoje lietuviai mini Vasario 16, o mūsų gimnazija ją ir švenčia, nes ji yra ir Vasario 16 gimnazijos vardo diena. 1918 vasario 16 aktu Lietuva sukūrė naują valstybę, o kovo 11 aktu atstatė egzistuojančios Lietuvos valstybės nepriklausomybę.

Daugiausia kalbėta apie paramą Lietuvai bei tos paramos pardavinėjimą juodoje rinkoje. Taip pat ir apie sunkumus pervažiuoti Lietuvos-Lenkijos sieną. Lietuvos ambasados patarėjas dr. J. Rudalevičius paaiškino, jog išikišus Vokietijos užsienio reikalų ministerijai, pervažiavimas per sieną pagerėjo, bet vis dar ne be kliūčių. Atidarytas naujas pervažiavimas per sieną traukiniam-s ir sunkvežimiams. Numatyti įsteigti 6 perėjimo punktai į Lenkiją. Patarė visus pervažiavimo per Lietuvos-Lenkijos sieną trukdymus pranešti Lietuvos ambasadai Bonnoje arba tiesiog į Vilnių. Pastebėta, kad Lietuvos-Lenkijos sienos galima išvengti plaukiant keltu iš Mukrano Rytų Vokietijoje arba laivu iš Schleswig-Holsteino uostų, arba skrendant lėktuvu.

Dipl.inž. Ona RUDALEVIČIENĖ pasveikino suvažiavimą Lietuvos kalinių bei tremtinių draugijos vardu. Buvusi ilgametė tremtinė, ji papasakojo apie tremtinių bei politinių kalinių nužmoginimą ir jų iškentėtus vargus Sibire bei jų pasekmes - prarastą turtą, suardytą sveikatą, dideles skriaudas ir pažeminimą grįžus tėvynėn. Ir dabar jie nėra tinkamai aprūpinami. Dėkojo už teikiamą paramą, prašė ir ateityje jų neužmiršti.

Lietuvos ambasados Vokietijoje patarėjas dr. Jonas RUDALEVIČIUS painformavo apie padėtį Lietuvoje po seimo rinkimų. Pirmiausia aptarė Sąjūdžio pralaimėjimo priežastis. Didelė dalis deputatų nepakankamai įvertino žmonių sunkią ekonominę būklę, nevisuomet turėjo tikslios informacijos apie padėtį, ypač kaime. Įstatymai neretai nebuvo vykdomi ir potvarkiai įgyvendinami. Vyriausybės ir parlamento nariai neišstengė jų išaiškinti masėms suprantama kalba. Stigo tampresnio ryšio tarp masių ir valdžios pareigūnų. Ne vienas jų buvo susijęs su senomis struktūromis bei korupcijomis ir, pasinaudami savo padėtimi, išsigijo turto. Už tokius asmenis žmonės nenorėjo balsuoti.

Privatizavimo įstatymai nebuvo blogi, bet šlubavo jų įgyvendinimo mechanizmai. Kolūkių vadovai su savo bendrais taip vykdė privatizavimą, jog tikrieji žemės savininkai liko be technikos ir inventoriaus. Rajonuose turėtų būti sudarytos kompetetingų asmenų komisijos, aprūpinačios privačius ūkininkus žemės ūkio technika ir kitais reikmenimis. Pasisekė daug šios rūšies pagalbos gauti iš Vokietijos. Draudimas užsieniečiams išsigyti nekilnojamą turtą sulauko juos nuo investavimų. Reikia sukurti normaliai funkcionuojančią Lietuvos bankų sistemą ir steigti užsienio bankų atstovybes. Būtinai savos valiutos įvedimas. Jis sustabdytų kainų kilimą, nors gyvenimas laikinai pasunkėtų. Neramumams išvengti, o taip pat ir teisingumas reikalauja gerai paruoštos socialinės programos.

Ryšiai su Vokietija geresni nei su kitomis valstybėmis. Vokiečių verslininkai domisi Lietuvos maisto pramone, tekstilės dirbiniais, popieriaus gamyba ir kit. Būtinai griežti įstatymai prieš korupciją, ypač privatizavimo srityje.

Savo pranešimą prelegentas vertingai papildė atsakinėdamas į klausimus bei pastabas. Su Vokietija ruošiamas bendradarbiavimo sutartis numatoma pasirašyti po pusmečio. Pagal ją lietuviai į Vokietiją ir vokiečiai į Lietuvą galėtų keliauti be vizų, tik iš lietuvių gali būti pareikalauta turėti tam tikrą pinigų sumą, kad čia nejieškotų juodo darbo. Turintiems Lietuvos piliečio pažymėjimą, įvažiavimui į Lietuvą vizų nereikia, nors kai klausėjai teigė, kad jie prie sienos turėjo sumokėti vizos mokesčių.

Per rinkimus į seimą akivaizdžių rinkimų įstatymo pažeidimų nepastebėta. Paprašytas apibūdinti seimo rinkimus laimėjusią Lietuvos demokratų darbo partiją, dr. Rudalevičius atsakė, jog jis už tą partiją nebalsavo ir nebalso. Centrinėje seimo rinkimų komisijoje buvo daug netvarkos. Lietuvos ambasadoje Bonnoje balsavimo lapeliai gauti pavėluotai ir rinkėjams Vokietijoje negalėjo būti laiku išsiuntinėti.

Ir Lietuvoje siaučia mafija. Tai senosios netvarkos palikimas. Seniau gyventojus apiplėšinėjo komunistinė mafija.

Nemokamos paramos iš Vokietijos gauta už 24-25 milijonus DM. Visa kita - paskola lengvatinėmis sąlygomis. Įkurtos 233 bendros įmonės, investavusios apie 100-200 milijonų DM (nėra tikslios informacijos). Santykiai su vokiečių valdžios įstaigomis normalūs. Palaikomi ryšiai su Vokietijos gynybos, švietimo, vidaus reikalų ministerijomis, pramonės bei prekybos rūmais ir kit. Vokiečiai jaučia ir retkarčiais užsimena apie savo atsakomybę už Pabaltijo likimą, pagal Molotovo-Ribbentropo paktą atiduodant Lietuvą, Latviją ir Estiją sovietams.

Lietuvos ambasada Bonnoje turi tris pareigūnus su diplomatinio statusu. Visi kiti darbuotojai - talkininkai. Vokietijoje veikia tik vienas garbės konsulas Frankfurte/M. Po 3-4 mėnesių bus įsteigtas Hamburge. Garbės konsulai bus dar Düsselдорfe, Essene ir Münchene. Lietuva gali Vokietijoje turėti 6 garbės konsulus. Generalinis konsulatą bus Berlyne. Ten dabar ruošiamos jam patalpos.

Spalvotų metalų Lietuva neturi. Per Lietuvą jie vežami iš Rytų į Vakarus vadinamu reeksportu, kuris yra legali prekybos rūšis. Nusikaltimu tampa tik tada, kai nuslepiami mokesčiai.

Lietuva iš Prancūzijos jau atgavo auksą (nėra tikslios informacijos), iš Anglijos - už apie 80 milijonų DM ir iš Švedijos mažiau. Atgautas auksas saugomas Lietuvoje.

Vokietija leidžia savo piliečiams turėti (toleruoja) ir Pabaltijo valstybių pilietybes.

Lietuvos ūkis smunka. Jis galės būti atstatytas užsienio investavimais, pajamomis iš tarpininkavimo tarp Rytų ir Vakarų (už transitą ir kitas paslaugas), naftos gavyba teritoriniuose Lietuvos vandenyse Baltijos jūroje, jos žmonių darbštumu bei sumanumu. Dr. Rudalevičius optimistas. Jo nuomone, priešingai daugumai klausėjų, lietuviai po nedaugelio metų galės pasiekti vokiečių gyvenimo lygį.

Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

Vakaro programą organizavo Vokietijos LB Romuvos apylinkės valdyba.

Per Vasario 16 gimnazijos instrumentinės muzikos vakarą didžiojoje Romuvos pilies salėje trūko sėdimų vietų. Koncertą paruošė, jį atidarė ir jam vadovavo muzikos mokytojas Arvydas PALTINAS. Pradėjo žemesniųjų klasių muzikantai. Solistai ir bendras mokyklos orkestras skambino bei grojo lietuvių liaudies melodijas, L.v.Beethoveno, J.Martinio, Bockerinos, W.A.Mocarto, J.S.Bacho, S.Joplino, R.Šumano, J.Štrauso, F.Meachamo ir J.Garlando kūrinius. Pastarojo "In the Mood" taip patiko klausytojams, kad jie plojimais ir trypimais priprašė orkestrą kartoti.

Daugiausia katučių susilaukė pianinu skambinės Vytautas Lemkė ir saksofonu grojęs Liudas Motekaitis už puikų R.Šumano bei L.v.Beethoveno kūrinių interpretavimą. Dėkodamas už koncertą, VLB Romuvos apylinkės pirmininkas kun.E. Putrimas įteikė A.Paltinui butelį su rože. Nebuvo nuskriausti ir muzikantai. Po koncerto, sustačius salėje stalus, prie užkandžių bei gėrimėlių vyko nuotaikus pabendravimas ir šokiai, grojant mokinių kapelai.

Rytojaus (sekmadienio) rytą, po mūsų trispalvės pakėlimo giedant tautos himną, gražiai sutvarkytoje pilies salėje prie įrengto altoriaus pamaldas laikė katal. kunigai Edis Putrimas bei Jonas Dėdinas ir evangelikų kunigė Tamara Šmitienė. Ji ir gražų pamokslą pasakė. Šv.mišių liturgijai vadovavo kun.E. Putrimas.

Hüttenfelde nakvoję suvažiavimo dalyviai išvažinėjo po bendrų pietų Vasario 16 gimnazijos valgykloje.

Abiturientų šimtadienis

1992 lapkričio 14 abiturientai pakvietė mokytojus, buvusius abiturientus bei vyresniųjų klasių draugus švęsti savo šimtadienį. Berniukų bendrabučio salėje tarp daugybės stalų vikriai sukiojosi jaunos padavėjos, pasiūlydamos svečiams įvairių gaidinčių gėrimų, o erdviame vestibulyje kol kas uždengti valgiai laukė programos pabaigos.

Šiomet gimnazijoje yra tik du abiturientai: Diana Miulerytė, prieš ketverius metus atvykusi iš Lietuvos, ir Liudas Motekaitis, prieš penkerius metus atvykęs iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Jų klasės auklėtojas yra P. Kochas.

Vakaro programą pradėjo abiturientai, sveikindami visus susirinkusius. Paskui 11b klasės mokiniai sudainavo-suvaicino "Skinsiu raudoną rožę", o 13b - taip pat sudainavo vieną dainą ispaniškai.

Mokyt. Lipšienė įteikė abiturientams pusatestačius, kuriuose pateiktas įvertinimas iš įvairių "svarbių" disciplinų, kaip antai: snaudologijos, plepalogijos, šnapsomatikos ir t.t.

Abiturientai, įteikę dvyliktokams gimnazijos šeimininkų raktą, nepagailėjo linksmų žodžių ir vaizdų apie savo vardo paveldėtojus. Linksmą skaidrių kompoziciją apie nematytus neregėtus gyvūnus bei augalus Weigelio (dvyliktokų auklėtojas) pasaulyje pralinksmino visus svečius.

Dvyliktokai taip ruošėsi pagerbti abiturientus, kad šiai šventei susuko netgi filmą. Vadinosi "Pasaulio sukūrimas". Šiame filme Dianai ir Liudui teko Ievos ir Adomo vaidmenys. Labai pavykę paskutinių dviejų klasių pasirodymai smagiai nuteikė svečius, kurie, programai pasibaigus, ėjo pasivaišinti šaltais valgiais prie vestibulyje įrengto bufeto.

Iki vėlyvos nakties šoko jaunimas, skambėjo dainos. Nuo dabar abiturientai tenevaikšto po pasilinksminimus, tesėdi prie knygų: liko tik šimtas dienų iki egzaminų. O jei juos išlaikys, sekantis pasilinksminimas bus jų išleistuvių šventė.

Tėvų susirinkimas

Metinis Vasario 16-osios gimnazijos mokinių tėvų susirinkimas įvyko 1992 m. lapkričio 21. 10.00 val. priešpiet susirinkusius tėvus ir mokytojus pasveikino kuratorijos valdybos pirmininkas Vingaudas Jonas Damijonaitis. Apie tėvų komiteto darbą kalbėjo pirmininkas Edgardas Šulcas. Apie gimnazijos padėtį ir rūpesčius pranešė direktorius A.Šmitas. Po to buvo diskutuojami tėvų iškelti klausimai. Daugiausia buvo kalbėta apie mokinių transportą į kaimyninius miestus. Išrinktas naujas tėvų komitetas - pirmininkas Edgardas Šulcas ir nariai Juozas Šaleika, Birutė Tanzmeier, Irena Timpienė bei Beatricė Kosekienė. Po susirinkimo tėvai galėjo su mokytojais ir auklėtojais atskirai pasikalbėti apie savo vaikus.

Kalėdų eglutė

Gruodžio 18, paskutinę mokslo dieną prieš atostogas, prie Kūčių stalo valgykloje susirinko didelė gimnazijos šeima. Visi šventiškai pasipuošę, iškilmingai nusiteikę.

Vakaras pradėtas giesme "Tyli naktis". Luko evangeliją (2,1-20) skaitė 12 klasės mokinė Ieva Kurmanavičiūtė. Po maldų, kurias skaitė kat. kapelionas kun. Edis Putrimas ir ev. kapelionas kun. Fr. Skėrys, mokinių atstovas, gimnazijos direktorius ir abu kunigai uždegė Kalėdų eglutės žvakutes.

Paskui šviesos užgeso, liko šviesti tik degančios žvakės ant stalų. Dalis 11, 12 ir 13b klasių mokinių su abiturientu Liudu Motekaičiu suvaidino nedidelį vaidinimėlį, kurio tema paimta iš K.Anderseno pasakos "Mergaitė su degtukais". Jiems padėjo pasiruošti mokytojos G.Venskuvienė ir Br.Lipšienė.

Po vaidinimo visus susirinkusius pasveikino gimnazijos direktorius A.Šmitas. Jis ragino per šalutinius šventę lydinčius dalykus - dovanas, svečius ir t.t. - neužmiršti tikrosios Kalėdų reikšmės. Sveikinimo žodį tarė ir Hüttenfeldo evangelikų parapijos kunigas H.J.Sartorius bei Vokietijos lietuvių evangelikų tarybos pirmininkė kun. Tamara Šmitienė. Ji kalbėjo apie Kristaus žodžius: "Aš esu durys". Durys, kurios jungia patalpas, žmones, tautas, kurios atsiveria ir visus suartina.

Bendra vakarienė pradėta paplotėlių laužymu. Klasių auklėtojai ir mokinių atstovai ėjo pas direktorių dalytis šiuo Kūčių vakaro valgiu, paskui jau laužė su draugais, su kitais mokytojais. Šis paprastas baltas paplotėlis kasmet sujaukina visus, suartina, sutauko. Viena mergaitė, dar silpnai kalbanti lietuviškai, su ašaromis akyse pasakė mokytojais: labai esu dėkinga tiems, kas šią šventę suruošė. Iš tikrųjų, kelis kartus šio vakaro metu kun. Fr. Skėrys prisiminė su dėkingumu aukotojus, kurie aukojo pinigų šiai šventei suruošti. Gimnazijos virėjos kelias dienas vargo, kol pagamino šio vakaro tradicinius valgius. Vakarienė užsitęsė, nes valgių buvo 12 - šaltų ir šiltų patiekalų. Visų reikėjo paragauti, ir visi buvo skanūs.

Po vakarienės prasidėjo meninė Kūčių vakaro programa, kurią paruošė mokyt. A. Paltinas su jaunesniųjų klasių mokiniais. Mokinių choras pagiedojo dvi kalėdines giesmes, o vėliau mergaičių ansamblis papildė programą dar dviem labai nuotaikingom giesmėm. Jaunesniųjų mokinių orkestrėlis ir vyresniųjų mokinių instrumentinis ansamblis pagrojo įvairių kalėdinių melodijų. Atskirai fleita pagrojo Gerda Kavaliauskaitė, klarnetu - Tomas Rimašauskas, elektriniais vargonais - Ramona Lemkytė ir Inga Senkutė, o Erika Šulcaitė ir Vilma Songailaitė padeklamavo B. Brazdžionio eilėraštį. Visi programos atlikėjai susilaukė daug plojimų.

Po programos kun. Fr. Skėrys, kuris jau daugelį metų yra šios šventės rengėjas, padėkojo visiems, prisidėjusiems prie šventės suruošimo, padėkojo aukotojams ir pranešė, kad Kalėdų senelis jau netoli. Iš tiesų, netrukus jis ir atkeliavo, ir, pasirodo, net labai iš toli - iš Lietuvos. Nors jis to nesaikė, tačiau visi tuoj susigaudė, nes iš seno įpratimo pavadino save Seniu Šalčiu. Bet buvo maloniai priimtas, kadangi labai daug dovanų atsivežė - užteko visiems mokiniams ir mažiukams šio vakaro dalyviams. Užtai turėjo mokiniai jam padainuoti, padeklamuoti ir net pašokti. Kalėdų senelis sušoko su mažiukais "Jurgeli, meistrelė." Senelio apdovanoti visi skirstėsi - kas namo, į Vokietiją, Lietuvą, Ameriką, kas kelionėn susipažinti su nematyta Europa. Prasidėjo Kalėdų atostogos.

VOKIETIJA IR LIETUVA istorijos mokslo padėtis ir ateities uždaviniai

Tokia tematika 1992 spalio 2 - 4 Lüneburge, Vokietijoje, įvyko lietuvių ir vokiečių istorikų suvažiavimas, kurį suruošė Šiaurės rytų vokiečių kultūros institutas su Hamburgo universiteto istorijos seminaru. Tai jau trečiasis 1992 metų vokiečių ir lietuvių istorikų susitikimas ir pats svarbiausias.

Savo atidaromuosiuose žodžiuose organizatoriai - instituto direktorius dr. Eckhard Matthes ir istorijos seminaro vedėjas prof. dr. Norbert Angermann - pabrėžė, kad iš šio susitikimo nelaukiama kožkokių rezultatų, o tik norima apmesti mokslinių tyrimų padėtį ir nustatyti ateities darbus. Ateityje ketinama kreipti didesnę dėmesį į jaunesnius mokslo darbuotojus.

Iki šiol vokiečių istorikų dėmesys Lietuva buvo labai menkas, tik vienas kitas rašė lietuviškomis temomis ir tie patys jau mirė arba yra pensijos amžiaus. O pačių lietuvių istorikų Vokietijoje nebuvo daug. Pats žymiausias lietuvis istorikas pokario Vokietijoje, Zenonas Ivinskis, deja mažai yra parašęs vokiečių kalba, kaip pastebėjo dipl. bibl. Arthur Hermann savo apžvalginame pranešime apie Lietuvos istorijos tyrinėjimą Vokietijoje. Hermanas šalia pranešimo pateikė išsamią istorijos veikalų ir straipsnių Lietuvos klausimais bibliografiją, pasirodžiusią vokiečių kalba.

Daugumos pranešėjų temos sukosi apie vokiečių - lietuvių santykius. Buvo kalbėta apie Valstybinio Karaliaučiaus archyvo šaltinius, liečiančius vokiečių-lietuvių santykius Ordino ir Prūsijos kunigaikštystės laikais (dr. Bern-

hard Jähnig); apie šaltinius ir tyrimų padėtį 17 - 19 amžiaus prūsų - lietuvių santykių istorijoje (dr. Stefan Hartmann); apie Lietuvos vokiečių istorijos tyrimų galimybes (dr. Harry Stossun); apie prūsų - lietuvių santykius viduramžiuose (dr. Sven Ekdahl - vokiečių tyrinėjimus ir dr. Alvydas Nikžentaitis - lietuvių tyrinėjimus), apie lietuvių - vokiečių santykių raidos tyrinėjimus Lietuvoje (dr. Jūratė Kaupienė - 15 - 19 amžiaus ir dr. Alfonsas Eidintas - 20 amžiaus); apie vokiečių padėtį Lietuvoje 1945 - 1960 (dr. Nastazija Kairukštytė), o apie lietuvių padėtį Vokietijoje 1945 - 1949 (Vincas Bartusevičius, M.A.); dr. Berndt Frisch kritiškai ir savikritiškai vertino Lietuvos istorijos tyrinėjimus buvusioje Vokietijos Demokratinėje Respublikoje.

Buvo paliestos dar dvi kontroversiškos temos: Česlovas Laurinavičius kalbėjo apie Vilniaus klausimą lietuvių-lenkų santykių, o dr. Joachim Tauber - apie Klaipėdos problemą lietuvių-vokiečių santykių rėmuose.

Suvažiavimas, kuriame tarp 40 dalyvių, iš lietuvių, be jau minėtų, dalyvavo ir prof. dr. Paulius Rabikauskas, prof. dr. Gerhard Bauer, prof. dr. Alfredas Bumblauskas, dr. Ingė Lukšaitė, dr. Vytautas Žalys, dr. Rimantas Vėbra ir Irena Tumavičiūtė, praėjo darbinga ir draugiška nuotaika. Tiek vokiečiai, tiek lietuviai istorikai objektyviai gvildeno praėityje kontroversiškas ir daug emocijų kėlusias temas. Atrodo, jog jau atsisakyta nuostatos, jog moksliniai tyrimai turi tarnauti tam tikros politikos pagrindui. Nesuinteresuotas žvilgsnis ne tik atveria akis naujom išvalgom, bet padaro įmanomą ir abiejų pusių bendradarbiavimą. O jis yra labai reikalingas, nes tiek lietuviai prisipažįsta, jog mažai kas iš mūsų istorikų moka vokiškai, tiek vokiečiai - jog šie nemoka lietuviškai, todėl tiek vieniems, tiek kitiems iki šiol teko remtis tik savais šaltiniais ir savo krašto literatūra.

Lietuvai tapus nepriklausoma, atsivėrė platesnės bendradarbiavimo galimybės. O ir iš vokiečių pusės, atrodo, susidomėjimas padidėjo; gal atsiras ir daugiau pinigų, skatinančio susidomėjimą Lietuvos istorijos klausimais. Lietuvoje vokiečių ir prūsų istorijai tirti kuriasi centrai Lietuvos istorijos institute, Vilniaus universiteto istorijos katedroje ir naujame Klaipėdos universitete.

STATOME TILTUS Į LIETUVĄ

Taip Prosselsheimo miesto valdžia pavadino 1993 sausio 7 renginį, skirtą paminėti lietuvių stovyklai Seligenstadte, kuris yra Prosselsheimo miesto dalis. Dalyvavo daug vokiečių pareigūnų, buvo pakviesti Lietuvių bendruomenės atstovai ir apylinkėje gyvenantys lietuviai. Iš Lietuvos rengėjai pakvietė prof. Kazimierą Prunskienę, kuri yra Lietuvos - Europos instituto Vilniuje prezidentė. Taip pat buvo pakviesta Hüttenfelde gyvenanti dailininkė Jūratė Batūraitė-Lemkienė, gimusi ir krikštyta toje stovykloje. Su tėveliais ji nuėjo ilgą emigracijos kelią per Australiją į Kanadą ir pagaliau su savo šeima sustojo Vokietijoje, palyginti netoli savo gimimo vietos. Jos piešinys, vaizduojantis Vasario 16-osios iškilmes stovykloje, puošė programos lapelius.

Minėjimas prasidėjo buvusioje pabėgėlių stovykloje Seligenstadte. Aišku, nebuvo jau čia senųjų barakų, tačiau tvirtesni statiniai dar išlikę, medžiai - nuotraukose dar nedidukai - dabar jau labai išaugę. Žemės ūkio tyrimų stoties vadovas dr. J. Anderlei papasakojo apie stovyklą. Čia 1945 gyveno apie 1200 lietuvių. Juos apgyvendino aerodromo barakuose. Gerai susiorganizavę, lietuviai įsisteigė visas reikalingas kultūros ir švietimo institucijas: vaikų darželį, pradžios mokyklą, gimnaziją, dainų ir šokių ansamblį. Veikė skautai ir ateitininkai. Buvo mokoma įvairių kalbų bei specialybių. Ši uždara stovyklos bendruomenė turėjo savo kirpėją, batsiuvį, parduotuvę; turėjo ir savo koplyčią. Šioje ir vėlesnėse kalbose nuolat buvo prisimenami geri lietuvių santykiai su vietos vokiečiais. Ypač visi prisimena lietuvių fut-

bolininkus, beveik profesionalus, kurie žaidė vokiečių vietinėje komandoje. Ši komanda vis laimėdavo, kuo miestelio vokiečiai labai didžiavosi. 1949 lietuviai stovykloje pastatė paminklinį kryžių ir Vasario 16-osios proga jį pašventino. Tai buvo gražiais ornamentais papuoštas medinis kryžius, kokių nemaža lietuviai pastatė Europoje sunkiais tremties metais. Tačiau netrukus prasidėjo didžioji emigracijos banga, ir kryžius liko vienišas. Tuomet jis buvo perkeltas į Vasario 16-osios gimnaziją, kur tebestovi iki šiol. Iškilnėse dalyvavęs Vasario 16-osios gimnazijos direktorius Andrius Šmitas dėkojo vokiečiams už rūpinimąsi lietuviais sunkiu tremties metu ir pažymėjo, kad stovyklų vietos yra brangios atminimais. Dažnas lietuvis, iš Amerikos ar Australijos žemynų atvykęs į Europą, aplanko šias vietas. Prie kryžiaus prikalta metalo lentelė su išgravuotais žodžiais lietuvių ir vokiečių kalbomis:

"Viešpatie, maldaujame tave globos ir palaimos sunkioje tremties kelionėje. Čia gyveno lietuviai tremtiniai, kurie mylėjo Dievą ir Tėvynę". Prosselsheimo miesto savivaldybė iškaldino šiuos žodžius atminimo lentoje, kuri primins kiekvienam praeiviui, jog Seligenstadte buvo didelė lietuvių pabėgėlių stovykla. Prof.K.Prunskienei buvo suteikta garbė atidengti šią lentą, o taip pat ir paminklinį antkapį netoli esančiose kapinėse. Čia palaidota 13 lietuvių, Seligenstadte užbaigusių savo žemišką kelionę. Su savo vėliavomis išsirikiavę stovėjo kapinėse karių, ugniagesių, muzikos, chorų ir dviejų jaunimo draugijų uniformuoti atstovai. Jaunimo pučiamųjų orkestras grojo giesmės ir choralus minėjime. Paminklinį antkapį pašventino vietos vokiečių kat. kunigas Karl Wenzel. Jis meldėsi už šios stovyklos mirusiųjų, už visas karų, teroro ir persekiojimų aukas. Antkapyje iškalti Lietuvos herbas, Gedimino stulpai ir žodžiai vokiečių kalba: "Toli nuo savo Tėvynės 1945-1949 metais Seligenstadto stovykloje emigracijoje mirė 13 lietuvių. Jie palaidoti šiose kapinėse. Tedovanoja Dievas taiką jų ir mūsų Tėvynei. Prosselsheim, 1993 sausio 7." Ant paminklo padėta didžiulė puokštė gėlių.

Po iškilnių kapinėse sekė priėmimas Prosselsheimo miesto naujai atrestauruotoje rotušėje. Čia visus sveikino miesto burmistras Helmut Eichelbrönnner ir prof.K.Prunskienė. Buvo vaišinamasi kava, pyragais, vynu. Toliau minėjimas buvo tęsiamas Rimparo miesto Grumbacho pilies Riterių salėje. Kalbėjo Würzburgo apskrities CSU pirmininkas Waldemar Zorn, Rimparo miesto burmistras Anton Kütt, finansų viceministras Albert Meyer, CSU Würzburgo apskrities frakcijos pirmininkas Manfred Ach, Bavarijos parlamento narys Christian Will, švietimo valdybos direktorius Fritz Schaffer. Iš to, ką jie pasakė galima spręsti, jog tiltai į Lietuvą norima statyti. Mezgasi ryšiai tarp Rimparo ir Rokiškio miestų. Apylinkės vokiečių mokyklos surinko Lietuvos mokykloms dovanų: vokiečių lit. skaitinių vadovėlius. Kalbėtojais su pagarba minėjo lietuvių meilę savo gyviesiems ir mirusiesiems, savo kalbai, istorijai, savo Tėvynei. Kalbėjo ir prof. Kazimiera Prunskienė. Ji padėjo vokiečiams už dėmesį Lietuvai. Papasakojo, kad Lietuvoje demokratija stotama pamažu, kad perėjimas į rinkos ekonomiką vyks žingsnis po žingsnio, o šoko terapija vykdoma nebus, nes reikia išauklėti naujus specialistus, rasti vietos rinkoje, o tai esąs ilgas procesas. Turėjusi galimybę gana anksti sususipažinti su rinkos ekonomika, ji jaučia atsakomybę ir pareigą tas žinias panaudoti šiandien, padėti užmegzti ryšius, statyti tiltus ir tarp pavienių asmenų.

Šiam priėmimui maloniai nuotaiką suteikė pučiamųjų kvarteto sugroti kūriniai, gražiai nuaidėję tarp Riterių salės skliautų.

Užkandžiams visi buvo pakviesti į pilies restoraną. Vaišinantis mezgėsi pokalbiai, pažintys, draugystės.

Dipl. teis. Juozas KAIRYS - 90-metis

Gimęs 1902 spalio 20 Juškovičių kaime, Kubilniko parap., Švenčionių apskr. Baigė Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos ir teisių - ekonomijos fakultetus. Taisėjavo Kaune ir Vilniuje. Lektoravo Policijos mokykloje ir Liaudies universitete Vilniuje. Veikė pavasarininkuose, ateitininkuose, skautuose, Darbo federacijoje, kurios atstovu po karo buvo VLIKE bei jo Vykdomojoje taryboje kontrolieriumi, kol VLIKas dar buvo Vokietijoje.

Į Vakarus atvyko 1944. Nuo 1952 gyvena lietuvių telkinyje Muncheno priemiestyje Ludwigsfelde. Dalyvauja lietuvių bei tarptautinių organizacijų veikloje.

Nesvetimas jubiliatui ir spaudos darbas. Su A.Tamošaičiu 1938 išvertė Hammurabio įstatymą. Lietuviams atstovauja Munchene veikiančioje išeivių Laisvosios spaudos sąjungoje (Verband der Freien Presse). Rašo į užsienio lietuvių laikraščius.

MIRUSIEJI

J o n a s TAUTKEVIČIUS, kun., VLB Muncheno apylinkės narys, mirė 1992 rugpjūčio 5 savo klebonijoje Walkertshofene. Vietoje gėlių ant jo kapo Muncheno liet. katal. parapijos komitetas pasiuntė auką Vasario 16 gimnazijai. Buvo gimęs 1914.II.6. Žemaitis, kražiškis. Uolus bendruomenininkas, buv. VLB Muncheno apylinkės pirmininkas. Išvykęs į Walkertshofeną, nenutraukė ryšių su Muncheno lietuviais.

E r n a KAMINSKI, VLB Essen-Mühlheimo apylinkės narė, mirė 1992 spalio 19. Buvo gimusi 1914 vasario 13 Kaune.

J u r g i s GURKLEVIČIUS, med.dr., VLB Miesau apylinkės narys, mirė 1992 spalio 20. Palaidotas spalio 23 Miesau kapinėse. Laidojimo apeigas atliko vietos katal. kunigas, dalyvaujant pusšimčiui žmonių.

Uolus bendruomenininkas: 1969-71 VLB Miesau apylinkės pirmininkas, 1971- VLB tarybos rinkimų komisijos pirmininkas, pravedant pirmuosius rinkimus korespondenciniu būdu. Rėmė lietuvišką spaudą.

Buvo gimęs 1910.VII. Rygoje. Lietuvos karininkas. Į Vokietiją atvyko 1941. Medicinos studijas baigė Frankfurto/M. universitete. Gydytojavo US Army Depot Labor Service daliniuose iki išėjimo į poilsį 1975. Liko našlė ir giminaičiai Lietuvoje bei JAV.

A n t a n a s KUNDROTAS, VLB Schwetzingeno apylinkės narys, tragiškai mirė 1992 lapkričio 17 savo bute Pforzheime. Palaidotas lapkričio 27 to miesto kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun.K.Senkus. Laidotuvėse dalyvavo keletas buv. bendradarbių iš JAV armijos LS pionierių 8591 kuopos Schwetzingene.

Buvo gimęs 1921.XII. 21 Ilgiškių k., Betygalos valsč. Gyveno ir dirbo pas tėvus ūkyje. Į Vokietiją atvyko 1944 vokiečių kario uniformoje. Dėl to vėlesnius metus teko išbūti amerikiečių belaisvėje. Vėliau dirbo JAV armijos darbo kuopose iki išėjimo į poilsį.

1962 vedė vokiekaitę, su kuria susilaukė dukters ir sūnaus. Antrą kartą vedė lietuvaitę. Susipratęs lietuvis - uolus liet. renginių lankytojas ir organizacijų rėmėjas. Liko našlė Lydija.

J o n a s PELDŽIUS palaidotas 1992 gruodžio 19 Allershauseno kapinėse. Šakiškis. 76 metų. Liko posūnis ir dukra su trijais vaikais ir 5 vaikaičiais.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o

Archit.Valius Merkevičius iš Seelzes, dipl.teis.Paulius Lokys iš Darmstadto, dipl.inž.Mečys Strumila iš Bonnos, Konstantinas Žutautas iš Augsburga ir Antanas Banaitis iš Bruchmühlbacho po 100,-- DM
VLB Rastatto apylinkė per Augustą Sergėjų, Jeronimas Jarumbavičius ir kun. Fr. Skėrys iš Mannheimo po 50,-- DM
Arno Heid iš Kaiserslauterno 30,-- DM
Martin Sprogies iš Schwetzingeno, B.Hermann iš Wuppertalio ir dipl.bibl. Artūras Hermanas iš Bammentalio po 20,-- DM
ir dr.Vytautas Gruzdyš iš Euclido, Ohio, USA 15,--US\$
Ačiū.

P a g a l b a L i e t u v a i

Paskutinį sąrašą aukotojų, jautriai atsiliepusių į Vokietijos LB valdybos prašymą paremti Lietuvą, paskelbėme INFORMACIJŲ 1992 lapkričio Nr. 4. Vėliau gautos šios aukos:

Dipl.inž.Mečys Strumila iš Bonnos 200,--DM,
Konstantinas Žutautas iš Augsburga 100,--DM ir
Arno Heid iš Kaiserslauterno 52,--DM.
Nuoširdžiai dėkojame. Aukos nurašomos nuo mokesčių. Ir toliau prašome jas siųsti į "Hilfe für Litauen" sąskaitą Konto-Nr.8.9516.08 Volksbank Kreis Bergstraße; BLZ 509 914 00. 6840 Lampertheim.

N u m a t o m i r e n g i n i a i 1993

Vasario 13 - Centrinis vasario 16 minėjimas Hüttenfeldo Bürgerhaus'e.

Kovo 6 - Vokietijos LB tarybos narių suvažiavimas Romuvoje.

Rugpjūčio 1 - 8 Jubiliejinė (40-oji) Europos lietuviškųjų studijų savaitė Augsburga vyskupijos akademijoje, Haus St.Ulrich, Kappelberg 1. 8900 Augsburg 1. Pragyvenimas dienai - 77 DM. Registracijos mokestis - 100 DM, jaunimui 50 DM. Registruotis pas Aliną Grinienę: A.Grinius, Diamantstr. 7, D-8000 München 50.

Spalio 15 - 17 Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir metinis narių suvažiavimas Romuvoje (Hüttenfeld).

Lapkričio 19 - 21 Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje (Hüttenfeld).